

Bilag om tilskudsmuligheder for danske elever, studerende og lærere, som ønsker at studere i udlandet (eller samarbejde med udenlandske institutioner)¹

I. SU med til udlandet

Der er mulighed for at få SU med til udlandet, både til en hel uddannelse, og til et studieophold.

a. Hel uddannelse i udlandet

Danske studerende har mulighed for at gennemføre en hel uddannelse i udlandet, herunder en overbygning på en dansk uddannelse. Opholdene arrangeres af den studerende selv.

Danske statsborgere kan tage dansk uddannelsesstøtte (SU) med til uddannelse i udlandet. Den pågældende uddannelse skal være offentligt anerkendt i hjemlandet og give en erhvervskompetence, der er umiddelbart anvendelig i Danmark. SU kan tages med til de øvrige nordiske lande på samme vilkår som uddannelse i Danmark, det vil sige til hele uddannelsesforløbet, typisk max. seks år. Til øvrige lande kan støtten maksimalt tages med til udlandet i fire år. Er uddannelsen normeret til mere end fire år, gives støtten til de sidste år af uddannelsen. Til enkelte uddannelser, som ikke findes i Danmark, kan der gives supplerende stipendium til studieafgiften, hvis der er et særligt erhvervsbehov for den pågældende uddannelse i Danmark.

b. Studieophold

Studerende, der er i gang med en uddannelse på et dansk uddannelsessted, kan få SU med til studieophold i udlandet. Studieopholdet skal være et led i den danske uddannelse, og det er en betingelse, at opholdet på forhånd er godkendt af det danske uddannelsessted som fuldt meritgivende.

II. Oversigt over tilskudsmuligheder

Studieophold gennem udvekslinger udgør den største del af mobiliteten for danske studerende.

I Europa sker udvekslingerne normalt via danske institutioners *samarbejdsaftaler* med udenlandske institutioner og inden for rammerne af nordiske og EU's uddannelsesprogrammer som fx Nordplus og Erasmus-programmerne.

Uden for Europa foregår udvekslingerne normalt alene inden for rammerne af institutionelle udvekslingsaftaler. Aftalerne indebærer bortfald af eventuelle studieafgifter under forudsætning af ligevægt i antal udvekslinger mellem de to institutioner. Danske studerende, der er interesseret i et studieophold på en udenlandsk uddannelsesinstitution, hvormed der enten ikke er en udvekslingsaftale, eller hvor kvoten for udvekslinger er udnyttet fuldt ud, har mulighed for at ansøge den udenlandske institution om et studieophold med betaling af studieafgifter.

¹ Arbejdsrapporten er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papirerne er sendt til Globaliseringsrådet som faktisk baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for arbejdsrapporterne.

I det følgende beskrives de muligheder for tilskud til forskellige internationale aktiviteter, herunder mobilitet, der findes i EU-programmer, nordiske programmer og nationale programmer. De nedenstående tabeller viser en oversigt over de væsentligste programmer inden for de videregående uddannelser (tabel 1), grundskole, gymnasium og erhvervsuddannelse (tabel 2), og for unge uden for det formelle uddannelsessystem og livslang læring (tabel 3). Oversigterne gennemgår kort formål med de enkelte programmer, herunder hvor tilskuddet kommer fra, hvad der gives tilskud til, det gennemsnitlige tilskud til mobilitet, samt den årlige aktivitet herunder det årlige tilskudsbeløb og antal danske deltagere.

Tilskudsmulighederne i de enkelte programmer er forskellige. Der er udarbejdet et tal for det gennemsnitlige tilskud til ophold i forbindelse med mobilitet. Flere programmer yder også tilskud til planlægning, rejseudgifter, kursusafgifter mm. Det årlige tilskud er afrundede, gennemsnitlige beløb og indeholder tilskuddet til mobilitet og eventuelle samarbejdsaktiviteter. Tallene er fra det seneste år, hvor der er udarbejdet en opgørelse – nogle følger det akademiske år, andre kalenderåret og nogle kontraktåret for det pågældende program.

Landekredsen for de nævnte EU-programmer er udover alle EU-lande, EØS-landene og an søgerlandene Bulgarien, Rumænien og Tyrkiet. For de nordiske programmer er det Norden samt de selvstyrende områder Grønland, Færøerne og Ålandsøerne.

Tabel 1: Tilskudsmuligheder for de videregående uddannelser

Program (Tilskudsgivende myndighed er angivet i parentes)	Hvad går tilskud til?	Gennemsnitligt tilskud til mobilitet	Årlig aktivitet
Erasmus: Giver tilskud til samarbejde mellem universiteter og andre videregående uddannelsesinstitutioner. (EU)	<p>Studerende kan få tilskud til et studieophold på 3-12 måneder.</p> <p>Undervisere kan få tilskud til undervisningsophold (min. 1 uge)</p> <p>Udvikling og implementering af kortvarige fælleseuropæiske studieprogrammer og kursusforløb.</p>	<p>Studerende: Ca. 1.100 kr. pr måned til dækning af ekstraomkostninger ved opholdet.</p> <p>Undervisere: Ca. 4.500 kr. om ugen til dækning af ekstraomkostninger ved opholdet.</p>	<p>2003-2004</p> <ul style="list-style-type: none"> • 17,0 mio. kr. • 1.686 studerende • 331 undervisere
Nordplus: Skal styrke det nordiske samarbejde inden for uddannelse. (Nordisk Ministerråd)	<p>Studie- og praktikophold for studerende i et andet nordisk land. Opholdene kan vare fra 1 til 12 måneder.</p> <p>Undervisningsophold for lærere i et andet nordisk land (min. 1 uge).</p> <p>Opbygning og drift af netværk og samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner som fx udarbejder fælles undervisningsmateriale og studieprogrammer.</p>	<p>Studerende: Ca. 1.350 kr. pr. måned til dækning af opholdsudgifter.</p> <p>Undervisere: Ca. 2.700 kr. pr. uge til dækning af opholdsudgifter</p> <p>Derudover gives der tilskud til rejseudgifter.</p>	<p>2003-2004</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7,0 mio. kr. • 444 studerende • 167 undervisere

<p>Kulturaftaler: Fremme det internationale uddannelses- og forsknings samarbejde.</p> <p>(Danmark har indgået aftaler med 23 europæiske lande samt Egypten, Israel, Japan, og Kina. Det er disse lande der giver nationale tilskud til ophold for danske studerende og forskere.)</p>	<p>Studieophold i udlandet til studerende og forskere på universiteterne (normalt ikke stipendium til kortere ophold end 2 måneder).</p>	<p>Det er de enkelte lande, der er indgået aftale med, som endelig godkender de danske ansøgninger. Der er ikke en samlet tilbagemelding om, hvorvidt de danske ansøgninger bliver godkendt, og hvor meget de modtager i tilskud i de enkelte lande.</p>	<p>2003-2004</p> <ul style="list-style-type: none"> Omkring 100 danske studerende og forskere
---	--	--	--

Udover de nævnte programmer i tabel 1 er der en række mindre EU-programmer. Tempus skal fremme samarbejde inden for videregående uddannelse med Sydøsteuropa, de sydlige middelhavslande, de tidligere Sovjetstater og Mongoliet. Endvidere er der bl.a. programmerne DK-USA, DK-Victoria, EU-USA, EU-Canada, EU-Japan, EU-Australien og EU-New Zealand. Endelig er der Erasmus Mundus, som skal fremme konsortier af europæiske universiteter, der udvikler og udbyder Master programmer, der kan tiltrække studerende fra lande uden for EU.

Universiteterne har endvidere egne midler til rådighed til stipendier til studerende, dels midler bevilget over finansloven til internationalisering, dels midler fra private fonde mv.

Tabel 2: Tilskudsmuligheder for grundskole, gymnasium og erhvervsuddannelse

Program (Tilskudsgivende myndighed er angivet i parentes)	Hvad går tilskud til?	Gennemsnitligt tilskud til mobilitet	Årlig aktivitet
<p>Comenius: Fremme internationalisering og internationalt samarbejde mellem skoler.</p> <p>(EU)</p>	<p>Klasser med elever fra 12 år, til og med ungdomsuddannelsesniveau, arbejder sammen med en europæisk partnerskole, og i samarbejdet skal der indgå en udveksling på mindst 14 dage hos partnerskolen.</p> <p>Efteruddannelse for lærere. Kurser i udlandet fra 1-4 ugers varighed.</p> <p>Påbegynde eller udarbejde skole- og samarbejdsprojekter med partnere i andre lande.</p>	<p>Elever: 115 kr. om dagen til dækning af opholdsudgifter</p> <p>Lærere: 525 kr. om dagen til dækning af opholdsudgifter.</p> <p>Derudover gives der tilskud til rejseudgifter.*</p>	<p>2003-2004</p> <ul style="list-style-type: none"> 11,8 mio. 300 elever 125 lærere
<p>Nordplus Junior: Skal styrke det nordiske samarbejde inden for uddannelse.</p> <p>(Nordisk Ministerråd)</p>	<p>Elevudveksling af klasser, hold eller grupper</p> <p>Praktik for elever på erhvervsuddannelserne i en virksomhed</p> <p>Ophold for lærere i et af de andre nordiske lande</p> <p>Tilskud til temasamarbejde mellem klasser</p>	<p>Programmet giver tilskud til rejse, men ikke opholdsudgifter.</p>	<p>2004-2005</p> <ul style="list-style-type: none"> 4,3 mio. 1618 på elevudveksling 24 i praktik 202 lærere
<p>Udvekslingsophold for unge: Øge mulighed for udvekslingsophold i udlandet i et helt skoleår.</p> <p>(Undervisningsministeriet)</p>	<p>Unge under 18 år som tager et skoleår i udlandet kan få 10.000 kr., hvis de rejser ud med en godkendt udvekslingsorganisation.</p>	<p>10.000 kr. som bidrag til betaling af den udvekslingsorganisation der arrangerer opholdet.</p>	<p>2004</p> <ul style="list-style-type: none"> 8 mio. 834 unge

<p>Leonardo: Styrke kvalitet og nyskabelse i de erhvervsrettede uddannelser og give dem en europæisk dimension.</p> <p>(EU)</p>	<p>Praktik og uddannelsesophold for elever, studerende, nyuddannede, arbejdstagere, lærere og uddannelsesansvarlige</p> <p>Tværnationale udviklingsprojekter</p>	<p>Elever: 750 kr. pr. uge til dækning af opholdsudgifter</p> <p>Lærere: 3.750 pr. uge til dækning af opholdsudgifter</p> <p>Derudover gives der tilskud til rejseudgifter.</p>	<p>2005</p> <ul style="list-style-type: none"> • 21,3 mio. • 725 elever • 126 lærere
<p>Praktik i udlandet (PIU): Praktikophold for elever på de grundlæggende erhvervsuddannelser.**</p> <p>(Arbejdsgivernes ElevRefusion)</p>	<p>Praktikophold i udlandet som foregår som led i en dansk uddannelse, Eleven kan enten blive udstationeret fra en virksomhed i Danmark eller tage på praktikophold direkte fra skolen.</p> <p>Elever på landbrugsuddannelser og social- og sundhedsuddannelser er også med i ordningen.</p>	<p>Eleverne er i lønnet praktik. Der er tilskud til rejse og andre meromkostninger.</p>	<p>2004</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 mio. • Omkring 1000 elever

*Herudover er der tilskud til planlægning, og for efteruddannelse af lærere er der tilskud til kursusafgiften.

** Landekredsen for PIU er EU-landene samt Norge, Island, Schweiz og Liechtenstein.

Tabel 3: Tilskudsmuligheder for unge uden for det formelle uddannelsessystem og livslang læring for voksne

Program (Tilskudsgivende myndighed er angivet i parentes)	Hvad går tilskud til?	Gennemsnitligt tilskud til mobilitet	Årlig aktivitet
<p>Ungdom: Program for ungdomsaktiviteter uden for det formelle uddannelsessystem.</p> <p>(EU)</p>	<p>Grupper af unge som besøger en gruppe i udlandet eller får besøg af den. Unge der vil til udlandet og arbejde frivilligt i et projekt.</p> <p>Tilskud til projekter hvor ide, planlægning og gennemførelse ligger hos de unge selv, fx.</p>	<p>Der gives et tilskud til rejse- og opholdsudgifter til de organisationer, som modtager eller sender unge ud på udvekslings- eller volontørpophold.</p>	<p>2004</p> <ul style="list-style-type: none"> • 14,7 mio. • 331 unge i udlandet* • 55 ledere i udlandet
<p>Grundtvig: Drejer sig om voksenuddannelse, folkeoplysning og livslang læring, dvs. alle over 25 år, men også unge fra 16-24 som ikke længere er under uddannelse.</p> <p>(EU)</p>	<p>Individuelle stipendier til typisk 1-4 ugers kurser i udlandet for voksenundervisere.</p> <p>Projekter der fremmer voksnes interesse for og adgang til livslang læring.</p>	<p>Undervisere: 750 kr. pr. dag til dækning af opholdsudgifter.</p> <p>Derudover er der tilskud til rejseudgifter og kursusafgift.</p>	<p>2004-2005</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3,6 mio. • 39 undervisere
<p>Nordplus Voksen: Skal styrke det nordiske samarbejde inden for uddannelse.</p> <p>(Nordisk Ministerråd)</p>	<p>Udveksling af elever og kursister i folkeoplysning og voksenundervisning.</p> <p>Efteruddannelses-, studie- eller undervisningsophold for undervisere.</p> <p>Netværksdannelse og samarbejde inden for alle dele af voksnes læring.</p>	<p>Elever og kursister: 150 kr. pr. dag</p> <p>Undervisere: 400 kr. pr dag til efteruddannelse</p>	<p>2004</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1,7 mio. • 15 elever og kursister • 26 undervisere

* Herudover har et næsten tilsvarende antal unge deltaget i aktivitet med udenlandske gæster

Der er yderligere to Nordplus-programmer. Nordplus Nabo skal fremme uddannelsessamarbejde mellem institutioner i Norden på den ene side og de baltiske lande og Nordvest-Rusland på den anden side. Nordplus Sprog skal fremme sprogforståelsen og sprogfællesskabet mellem de nordiske lande. For begge programmer kan samarbejdet foregå inden for alle uddannelsessektorer.

Desuden er der under Nordisk Ministerråd en Nordisk Ungdomskomiteé, hvor børne- og ungdomsforeninger kan søge tilskud til at afholde seminarer, kurser, konferencer, lejre, publikationer eller lignende, og hvor Børne- og ungdomsforeninger kan søge tilskud til planlægning og udvikling af organisationernes nordiske samarbejde.

For eventuelle faktuelle spørgsmål: specialkonsulent Jesper Langergaard, Undervisningsministeriet, CIRIUS, telefon 33 95 70 63.